Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

21 501-02 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

JE **BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 november 2026

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Buitenlandse Zaken van 16 november 2026.

De minister van Buitenlandse Zaken,

T.B.W. Berendsen

VERSLAG RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 16 NOVEMBER 2026

Op maandag 16 november 2026 vond de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaats. De minister van Buitenlandse Zaken was verhinderd. De Nederlandse Permanent Vertegenwoordiger bij de Europese Unie heeft Nederland vertegenwoordigd tijdens deze Raad. Op de agenda stond de Russische agressie tegen Oekraïne, waarbij er in het bijzonder aandacht was voor de benodigde ondersteuning van Oekraïne in aanloop naar de winter en voor de grote financiële noden van het land. Daarnaast werd gesproken over de situatie in het Midden-Oosten, waarbij de focus lag op de situatie in Syrië. Tevens wordt uw Kamer middels deze brief geïnformeerd over het EU-sanctieregime georganiseerde misdaad. Tot slot wordt ook teruggekomen op een toezegging inzake de *Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons* (TPNW), gedaan tijdens het debat over de Begroting Buitenlandse Zaken op 18 november jl.

Russische agressie tegen Oekraïne
De Raad stond stil bij de voortdurende Russische agressieoorlog tegen Oekraïne. Voorafgaand aan de bespreking werd door de Raad gesproken met de Oekraïense Minister van Buitenlandse Zaken, die stilstond bij de belangrijkste financiële en militaire noden. In de Raad benadrukte Nederland, met het oog op de aankomende winter en de recente intensivering van Russische aanvallen, de hoge urgentie van meer bilaterale steun van Europese lidstaten aan Oekraïne naast meer steun via de EU. In het bijzonder stond Nederland stil bij het belang van luchtverdediging en energiesteun. Conform motie Dassen-Dobbe c.s.[1] vroeg Nederland aandacht voor het belang van meer Europese solidariteit, inclusief het mogelijke gebruik van de geïmmobiliseerde Russische centrale banktegoeden. Nederland besteedde tijdens de Raad ook aandacht aan de noodzakelijke hervormingen in Oekraïne. De Raad stond daarnaast stil bij het opvoeren van druk op Rusland om zijn agressieoorlog tegen Oekraïne te beëindigen, inclusief door het blijvend en versneld opvoeren van de druk op Rusland met nieuwe sancties en het tegengaan van omzeiling. Ook was er bij verschillende lidstaten steun voor het verscherpen van het visumbeleid.

Wegens recente ontwikkelingen stond de Raad ook stil bij de rol en vertegenwoordiging van Europa in de besprekingen tussen de Verenigde Staten, Oekraïne en Rusland. Nederland heeft steun uitgesproken voor de inspanningen van de Europese Unie, de NAVO en de E5 in de besprekingen.

Situatie in het Midden-Oosten
De Raad sprak over de situatie in het Midden-Oosten, met een focus op Syrië. De Commissie en EDEO hebben de EU-lidstaten kort voor de Raad Buitenlandse Zaken geïnformeerd dat bij dit agendapunt ook zou worden gesproken over de mogelijkheid een in 2008 uitonderhandeld EU-Associatieakkoord met Syrië te ondertekenen. Uw Kamer is hier middels een addendum op de Geannoteerde Agenda over geïnformeerd.[2] Nederland heeft een positieve grondhouding aangenomen ten aanzien van een Associatieakkoord, maar ook benadrukt dat het zorgvuldig doorlopen van het proces van belang is, onder meer omwille van het kunnen betrekken van uw Kamer. Tijdens de Raad van 16 november jl. vond geen besluitvorming over mogelijke ondertekening plaats. Het is op dit moment nog niet duidelijk wanneer het associatieakkoord op de agenda van een volgende Raad Buitenlandse Zaken komt. Zodra dat het geval is, wordt uw Kamer daarover geïnformeerd, inclusief over de voorgenomen Nederlandse inzet. Voor wat betreft het verzoek van de Vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken om een kabinetsappreciatie en -inzet van een gemoderniseerd EU-SYR associatieakkoord te ontvangen voor 4 december a.s. kan het kabinet melden dat er nog geen voorstellen zijn gedeeld door de EU instellingen voor onderhandelingen over een modernisering van het akkoord. Zodra deze voorstellen worden ontvangen zal uw kamer daarover op de gebruikelijke wijze worden geïnformeerd, inclusief over de Nederlandse inzet.

[1] Kamerstuk 37 020, nr. 97
[2] Kamerstuk 2026Z25059

De Raad besprak, mede op verzoek van Nederland, de situatie in Israël en de Palestijnse Gebieden. Nederland verwelkomde de aanname van nieuwe sancties tegen Hamas en *Palestinian Islamic Jihad*. In lijn met de motie van Baarle[3] heeft Nederland de verklaring van de EU waarin wordt opgeroepen tot ongehinderde humanitaire toegang tot de Gazastrook verwelkomd.[4] Nederland heeft in dit kader tevens de verklaring van het Verenigd Koninkrijk gesteund.[5] Nederland heeft ook benadrukt dat de verwachtingen van een nieuwe Israëlische regering onveranderd zijn, o.a. op het gebied van humanitaire hulp, in lijn met de motie Van Baarle[6], uitbreiding van nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever, kolonistengeweld, vrijgeven van Palestijnse belastinggelden en toegang voor journalisten tot de Gazastrook. Nederland heeft eveneens aangegeven dat maatregelen zoals voorgesteld door de Europese Commissie in het licht van de evaluatie van Artikel 2 van het Associatieakkoord tussen de EU en Israël tot die tijd op tafel moeten blijven.

Ook de door Frankrijk aan Iran geattribueerde cyberaanval van oktober 2026, waarbij onder andere koelsystemen in Franse supermarkten werden getroffen, werd kort door de Raad besproken. Naast de Hoge Vertegenwoordiger spraken verschillende landen, waaronder Nederland, solidariteit met Frankrijk uit.

EU-sanctieregime georganiseerde misdaad
Op 9 juli jl. hebben de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid (HVEU) en de Europese Commissie een voorstel gedeeld voor de totstandkoming van een nieuw EU-sanctieregime tegen georganiseerde criminaliteit. Het voorstel voorziet in een regime voor wijdverspreide, systematische en georganiseerde criminaliteit die zijn oorsprong heeft buiten de Unie en een serieuze bedreiging vormt voor de waarden van de Unie, de veiligheid van de Unie en haar lidstaten of de internationale veiligheid. Het voorstel richt zich op de criminele fenomenen mensenhandel, mensensmokkel, drugscriminaliteit, illegale wapenhandel en witwassen.

Nederland is voorstander van een breed horizontaal regime op grensoverschrijdende georganiseerde misdaad en pleit ervoor dat dit regime voortvarend tot stand wordt gebracht. Daarbij zet Nederland zich in voor een effectief, betekenisvol en rechtstatelijk sanctiekader dat bijdraagt aan de bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit en daarmee aan onze buitenlandpolitieke doelstellingen. Voor Nederland is van belang dat het sanctieregime een effectief Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid (GBVB)-instrument is met *listings*-criteria die de beleidsdoelstelling reflecteren, proportioneel zijn, effectieve besluitvorming mogelijk maken en juridisch en rechtsstatelijk houdbaar zijn. Daarbij is het van belang dat het op een zorgvuldige wijze wordt ingevuld, conflicten met strafrechtelijke procedures en internationale samenwerking worden voorkomen en dat het met de juiste juridische en rechtstatelijke waarborgen wordt omkleed. Het sanctie-instrument dient complementair te zijn aan reeds bestaande instrumenten en de reguliere opsporings- en vervolgingsprocessen niet in de weg zitten. Uitzonderingen voor rechtshandhavingsactiviteiten en een gedegen proces om conflicten met bestaande instrumenten te voorkomen (“deconflictie”) zijn daarom essentieel. Dit proces moet zorgvuldig worden uitgewerkt en ingeregeld op zowel EU- als nationaal niveau (met de relevante departementen en uitvoerende instanties). Over de gevolgen hiervan lopen gesprekken met de relevante uitvoerders in het strafrecht (OM, FIOD, Politie). Nederland pleit tevens voor een evaluatie na twee jaar om de effectiviteit van het sanctieregime te

[3] Motie 21 501-02, nr. 3502
[4] Motie 21 501-02, nr. 3503, 14 november 2026, Verklaring van de hoge vertegenwoordiger namens de Europese Unie over de humanitaire ontwikkelingen in Gaza.
[5] Call to Action Joint Statement on health and humanitarian access into Gaza - GOV.UK
[6] Motie 21 501-02, nr. 3503

beoordelen. Ook dringt Nederland aan op het goed betrekken van de JBZ-kolom bij de onderhandelingen over en de implementatie van het regime.

Nederland hecht daarnaast veel waarde aan de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het voorstel. Hoe effectieve naleving en handhaving van dit instrument te borgen is reeds onderwerp van gesprek met uitvoerende organisaties. De inzet van schaarse capaciteit bij de uitvoering van het (bredere) sanctiebeleid is onderwerp van voortdurende afstemming met de relevante departementen en uitvoerende organisaties.

Toezegging over het Verdrag voor het Verbod op Kernwapens (TPNW)
Tijdens het debat over de Begroting Buitenlandse Zaken van 18 november jl. heeft de minister van Buitenlandse Zaken toegezegd schriftelijk terug te komen op de vraag of het klopt dat het Verdrag voor het Verbod op Kernwapens, het *Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons* (TPNW), ondermijning van het Non-Proliferatieverdrag (NPV) riskeert.

Het kabinet is van mening dat het NPV de hoeksteen van het mondiale ontwapenings- en non-proliferatiebeleid is (zie ook Kamerstuk 33 783, nr. 53 en Kamerstuk 33 783, nr. 54). De huidige geopolitieke situatie leidt er toe dat het realiseren van voortgang op het gebied van wapenbeheersing en non-proliferatie lastig is. Desalniettemin blijft het kabinet zich inzetten voor de doelstellingen van het NPV, waaronder in de recente NPV Toetsingsconferentie en in specifieke kopgroepen zoals het *Non Proliferation and Disarmament Initiative* (NPDI).

De positie van het kabinet m.b.t. TPNW is uw Kamer bekend. Nederland heeft deelgenomen aan de onderhandelingen over het TPNW, maar de uiteindelijke verdragstekst kon niet worden gesteund omdat deze niet verenigbaar is met ons NAVO-lidmaatschap. Daarbij acht Nederland de kans zeer klein dat het TPNW het effect sorteert dat Nederland voorstaat. Deelname van kernwapen-bezittende landen ontbreekt immers en ligt ook niet in het verschiet. Ook vindt het kabinet het TPNW onvoldoende verifieerbaar.